

Wormer- en Jisperwater

Verbetering watersys

De duurzame verbetering van het watersysteem en uiteindelijk een
Dat is wat het plan 'Wormer- en Jisperwater' moet opleveren. De uit

— Jasper Dik

Nee, dorpen als Wormer, Neck of Zuidoost-Beemster staan bepaald niet om hun opdringerige rumoerigheid bekend. Toch word je verrast als je langs de polders van het Wormer- en Jisperveld komt te wandelen: dat het nog stiller kan. Het is een hooggewaardeerd gebied, maar met eigentijdse problemen. Een ervan is de waterkwaliteit. Ingenieursbureau Oranjewoud heeft in opdracht van de Provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Vereniging Natuurmonumenten en in samenwerking met de gemeente Wormerland een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dat plan – Wormer- en Jisperwater – is erop gericht het grond- en oppervlaktewaterbeheer de komende jaren te optimaliseren, zonder echter de andere belangen in het gebied te doorkruisen.

— Er werken in het Wormer- en Jisperveld boeren, en de bedoeling is ze daar aan het werk te houden- met natuurbeheer als nevenfunctie. Dat er weidevogels en – op de kraggen – moerasvogels voorkomen is uniek in Europa. Een groot deel van het Wormer- en Jisperveld is in de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn als speciale beschermingszone aangemerkt. Van de weidheid van de weiden wordt verwacht dat ze water- en andere recreanten trekt. Het provinciaal beleid behelst, dat deze functies – landbouw, met betrokkenheid van de boe-

ren bij natuur- en waterbeheer, en recreatie – voor het Wormer- en Jisperveld behouden blijven.

— Wat veroorzaakt eigenlijk de problemen met het watersysteem in het Wormer- en Jisperveld? Vroeger vonden regelmatig overstromingen plaats en had het watersysteem in het Wormer- en Jisperveld een brak karakter. Na de omvorming van de Zuiderzee tot IJsselmeer raakte het watersysteem steeds verder verzoet. Dit kwam de waterkwaliteit niet ten goede. Ondanks een lichte verbetering in de laatste jaren, worden de doelstellingen voor verzoetend polderwater nog steeds niet behaald. De nitraat- en fosfaatgehalten in het oppervlaktewater zijn hoog, in de sloten, poelen en plassen is circa 2.350.000 m³ bagger aanwezig en er is sprake van interne eutrofiëring. Behalve door verzoeting worden deze problemen ook veroorzaakt door atmosferische depositie, ongezuiverde lozingen, de zomerse inlaat van water van slechte kwaliteit uit het Noord-Hollands kanaal en de uitspoeling van graslanden.

— Renier Koenraadt, namens Ingenieursbureau Oranjewoud betrokken bij Wormer- en Jisperwater, verklaart: 'In vergelijking met andere veenweidegebieden heeft het oppervlaktewater in het Wormer- en Jisperveld hoge sulfaatgehalten en een hoge alkaliniteit. In zuurstofloze omstandigheden kan sulfaat-reductie ertoe leiden dat de waterbodem

teem via groeimodel

duurzame strategie voor het grond- en oppervlaktewaterbeheer.
voeringsfase is nu aangebroken.

fosfaat nalevert aan het oppervlaktewater. Een hoge alkaliniteit zorgt er bovendien voor dat de veenbodem van de sloten en plassen versneld afbreekt. Bij deze afbraak (mineralisatie) komen kleine organische deeltjes vrij: bagger. Ook heeft die versnelde afbraak van het veen bodemdaling tot gevolg. Baggeren zonder andere maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren is dus dweilen met de kraan open.' Een tempoversnelling van het baggerwerk behoort dan ook tot een van de voornemens in het uitvoeringsprogramma van Wormer- en Jisperwater: binnen vijf jaar moeten de sloten en de drie meren in het gebied grotendeels zijn uitgebaggerd. Op dit moment zijn de eerste baggerwerkzaamheden al uitbesteed. Ondertussen bereiden Renier Koenraadt en de zijnen zich ook voor op het treffen van andersoortige maatregelen, die deels hun beslag zullen krijgen in afgesloten deelgebieden.

— Die combinatie is kenmerkend voor Wormer- en Jisperwater. Maatregelen die een bekend effect teweeg brengen – baggeren en het saneren van ongezuiverde lozingen – worden al door het gehele gebied begonnen, terwijl ondertussen nog naar ontbrekende gegevens wordt gevorst, en in kleine, afgesloten deelgebieden andere maatregelen – flexibel peilbeheer en actief biologisch beheer – worden uitgeprobeerd. Na verloop van tijd wordt dan bekeken of het zinvol is deze maatregelen op te schalen naar het gehele gebied.